

Ulla Odqvist tillsammans med Tan Sri Osman S. Cassim, som var en av de malaysiska tjänstemän som beordrades att följa med terroristerna på flygplanet till Tripoli, istället för Fredrik Bergenstråhle och de övriga i den ursprungliga gisslan.

Malaysisk tv uppmärksammar kidnappning från 1975:

Ulla Odqvist återvänder till platsen för dramat

Måndagen den 4 augusti 1975 började som en vanlig arbetsdag för Ulla Odqvist och hennes chef Fredrik Bergenstråhle på ambassaden i Kuala Lumpur. Men den förvandlades till en mardröm när terrorgruppen Japanska Röda Armén tog dem och ytterligare ett 50-tal personer som gisslan. Nu uppmärksammar malaysisk tv händelsen i en nyinspelad dokumentär.

I mars 2008 återvände Ulla Odqvist till Kuala Lumpur för första gången sedan de dramatiska dagarna i augusti 1975, inbjuden av det tv-bolag som producerar dokumentären. I en improviserad tv-studio på Vistana Hotel i centrala Kuala Lumpur berättar hon om de dramatiska dagarna.

Ulla Odqvist var i Kuala Lumpur på ett sommarvikariat, utlånad från ambassaden i Peking där hon var stationerad.

– Det var min sista vecka i KL, jag hade varit där i fyra veckor. Det var bara jag och Fredrik Bergenstråhle på ambassaden. Chauffören var ute på ett ärende.

Plötsligt hördes skottlossning i korridoren utanför ambassaden, som låg på nionde våningen i AIA-byggnaden i centrala Kuala Lumpur. De trodde först att det var ett rädförsök och läste in sig längst in i ambassaden. Efterhand fick de via telefon veta vad som egentligen hade hänt. När terroristerna fick reda på att ambassaden var bemannad slog de in glasdörren till ambassaden.

– Någon skrek till oss att komma ut. Vi var tvungna att öppna dörren och utanför stod två män med vapen riktade mot oss. En tredje stod vid entrédörren, också med vapen. Alla var maskerade. Vi uppmanades att inte vara rädda. Sedan kroppsvisiterade de oss och förde oss till det amerikanska konsulatet som låg intill ambassaden och var målet för attacken.

På golvet i det amerikanska konsulatet satt resten av gisslan. Stämningen var lugn, ingen verkade vara i panik. De blev tillsagda att sitta ner och inte tala med någon. De fem terroristerna var spända och nervösa, Ulla Odqvist såg att de hade handgranater i sina bälten.

– Vi fick inte gå till toaletten ute i korridoren. Istället placerades hinkar bakom en halvfärdig vägg. Vid behov fick man räkka upp handen, bli visiterad både före och efter besöket, tills Fredrik satte stopp för denna löjliga åtgärd genom att strunta i att räkka upp handen och bara gå dit.

Terroristerna krävde att sju medlemmar av Japanska Röda Armén som satt i fängelse i Japan skulle frigges och flygas till Kuala Lumpur, annars skulle de skjuta gisslan och spränga byggnaden. De malaysiska myndigheterna hade bestämt sig för en lösning utan våld och tillsammans med japanska myndigheter gav de vika för kraven. Två medlemmar valde att stanna i fängelset, de fem övriga flögs till Kuala Lumpur.

Mellis

Först efter 36 timmar fick gisslan något att äta från en närbelägen Kentucky Fried Chicken. Men Ulla Odqvist var väldigt försiktig och åt bara lite. Istället rökte hon mycket och drack vatten. Humöret gick upp och ner, ibland trodde hon inte att hon skulle komma därifrån levande.

– Men jag var 28 år gammal och hade varit med om ganska mycket. Om det här var slutet så var det det. Det fanns ingen väg ut. Jag tänkte också mycket på mina föräldrar och systrar som inte visste om jag levde.

Bredvid sig på golvet hade hon sin chef, framlidne Fredrik Bergensträhle.

– Han verkade mycket lugn. Han viskade till mig ibland, vilket jag inte uppskattade. Vi fick ju inte tala med varandra och jag ville inte göra någonting som gjorde terroristerna upprörda.

När planet från Japan anlände till Kuala Lumpur hade inget land förklarat sig villigt att ta emot terroristerna. Men de gjorde sig ändå beredda att med delar av gisslan åka till flygplatsen.

– Jag förberedde mig på att eventuellt vara med bland dem som skulle följa med. I gisslan fanns tre personer med diplomatpass, förutom mig och Fredrik även den amerikanske konsulen.

De malaysiska tv-inspelningarna genomfördes i en improviserad tv-studio i ett konferensrum på Vistana Hotel i centrala Kuala Lumpur.

Inrikesministern i Malaysia, Tan Sri Ghazali Shafi, lyckades förhandla bort Ulla Odqvist från listan med personer som terroristerna skulle ta med sig, men Fredrik Bergensträhle var en av dem som tvingades följa med. När de hade gått fick hon panik.

– Jag trodde att de gömt en bomb i byggnaden. Men Fredrik, i försök att lugna mig, sa att en bomb skulle inte gagna deras syften.

Mellis

De som hade lämnats kvar stannade till dess att polisen kom, först då fick de lämna byggnaden. Det var då mitt på dagen onsdagen den 6 augusti, mer än två dygn efter gisslantagningen.

– Hack i häl på en stor och trygg malaysisk polis gick vi till servicehissen där spänningen släppte och jag började gråta. En malaysisk kvinna frågade varför, hon förstod inte att det var ett slags glädjetårar.

För Fredrik Bergensträhle och resterande del av gisslan fortsatte mardrömmen i ytterligare ett dygn. Till slut kom beskedet att Libyen var villigt att ta emot terroristerna. Fredrik Bergensträhle och de övriga i gisslan byttes då ut mot fyra japanska och malaysiska tjänstemän som fått order om att resa med till Tripoli där terroristerna slutligen överlämnade sig till libyska myndigheter.

Ulla Odqvist återförenades sent på onsdagskvällen med sin pappa som kom med bil från Singapore dit han flugit från Sverige, flygplatsen i Kuala Lumpur var stängd. Dagen efter köpte han en båndspelare och fick henne att återberätta allt, från början till slut, som ett sätt att bearbeta det som hade hänt.

Men olustkänslorna kom att finnas kvar under lång tid. Ett år senare, 1976, var hon tillbaka i Stockholm efter att ha lämnat Peking. Hon började att må allt sämre psykiskt. Önskemål om att få gå i terapi avslög UD med att "det behöver inte du, som är så stark".

Tan Sri Osman Cassim

Tan Sri Osman Cassim fick den 17 oktober 2008 Kungliga Nordstjärneorden för sina insatser i samband med kidnappningsdramat i Kuala Lumpur 1975. Han var en av de malaysiska tjänstemän som beordrades att ersätta den gisslan där bland annat Fredrik Bergensträhle ingick. Ansökan gjordes av ambassaden i Kuala Lumpur på initiativ av Ulla Odqvist, som träffade Tan Sri Osman Cassim för första gången i samband med inspelningen av den dokumentär som ett malaysiskt tv-bolag nyligen producerat om händelsen.

Hjärtat bankade hårt när Ulla Odqvist fick besöka nionde våningen i AIA-byggnaden (som numera heter Wisma AIG) där hon tillbringade över två dygn som gisslan 1975. Döttrarna Charlotte och Karin med som moraliskt stöd.

För att komma bort tackade hon ja till ett erbjudande att åka till det krigshärjade Angola för att hjälpa till att öppna Sveriges ambassad. Sedan dess upplever hon att hennes liv har varit som en flykt. Terapisessionerna, som hon äntligen fick börja med efter 13 år, har blivit många under årens lopp, hennes styrka till trots.

– Men kanske var det så här som det var meningen att mitt liv skulle se ut, säger Ulla Odqvist.

Osäker på hur det skulle kännas att komma tillbaka till Malaysia inför tv-inspelningen hade hon med sig sina döttrar Charlotte och Karin som moraliskt stöd. Tillsammans åkte de runt med tv-teamet för att se bland annat AIA-byggnaden där dramat utspelade sig.

– Jag och producenten fick åka upp till nionde våningen, varifrån jag hämtade den lilla bit av själen som fastnat där. Hjärtat dunkade, men nu är den biten också fri!

Mellis

Ett år efter dramat blev hon kontaktad av japanska myndigheter som ville att hon skulle komma och vittna i en rättegång mot de ansvariga för dådet i Kuala Lumpur. Men det var för tätt inpå händelsen och hon svarade nej. 2001 kom en ny förfrågan om att vittna. Nu åkte hon dit och ställdes öga mot öga med den som erkänt sig vara ledaren för terroristgruppen i Kuala Lumpur.

När Ulla Odqvist fick frågan om hon kände igen den utpekade svarade hon, efter att ha vänt sig om och tittat på den

ätalade, "nej". Det var första gången som deras ögon möttes.

– Han gav mig ett brett leende, vilket jag förstas inte besvarade.

I slutet av rättegången frågade domaren Ulla Odqvist om hon hade något att säga om vilket straff som skulle utdömas. Med vetskap om att dödsstraff finns i Japan svarade hon:

– Både Japan och Sverige är demokratier med sina respektive rättssystem. Jag anser att det är det japanska rättssystemet som ska besluta om straffsatsen, men jag är emot dödsstraff.

Terroristledaren dömdes sedermera till livstids fängelse.

Mellis

Ulla Odqvist kom till UID 1972. 2002, hemkommen efter ett uppdrag som chef för den svenska kontingenten vid European Union Monitor Mission i Sarajevo, började hon känna att det var dags att göra något annat och lämnade UID 2003. Idag är hon kontorschef på Advokatfirman Öberg & Associés AB i Stockholm.

Per H Nilsson

Japanska Röda Armén

Japanska Röda Armén, JRA, grundades i början av 1970-talet. Målet var att störta regeringen och kungahuset i Japan samt starta en världsrevolution. JRA genomförde en rad brutala terrorattacker under 1970- och 1980-talet, bland annat massakern på Tel Avivs flygplats 1972 där 26 människor dödades och ett 80-tal skadades.